

Aygün BAĞIRLI

Uşaq ədəbiyyatının, bu istiqamətdə mövcud nəşrlərin və mətnlərin tarixliliyi göz qabaqda. Bəs tarixinə yenib onu hansı səviyyədə çağdaş dövrüyyəyə ötürə bilmişik?.. Cəvab vermək o qədər də asan deyil. "Ədəbiyyat qəzeti" "Uşaq ədəbiyyatının nüəsiir durumu: çağdaş problemlər və vəzifələr" mövzusunda polemikələrə başlayır. Mövzu ilə bağlı müxtəlif baxışlar, münasibətləri sərgiləməyə hazırıq. Bu kontekstdən ilk yazını təqdim edirik.

Uşaq ədəbiyyatı, uşaq şeri daim ədəbi tənqidin diqqətində olmalı, təhlil və tədqiq edilməli, haqqında mütəxəssis rəyləri söylənməlidir. Bu gün yaranan ədəbiyyat, poeziya sabahki nəslin ruhunu tərbiyə edir. Ona dünyanı öyrədir, təbiəti, onun ayrı-ayrı predmetlərini tanıdır. Balaca oxucuda çevrəsinə hörmət, diqqət, insanlara qayğı, vətəna, ali və müqəddəs dəyərlərə sevgi ödəyir və formalaşdırır. Uşaq şerindən təkcə kamill poetik struktur, intonasiya, ritm, ölçü-biç, müəmməl ifadə təsiri və təsviri deyil, həm də zəngin estetik tutum, mənə dolğunluğu tələb olunur. Uşaq şerində nöinki hər sözün, hətta hər səsə bədii effekta, poetik struktura, intonasiya çalarına təsiri var. Seçilmiş ifadə forması - istər poetik təhkiyə, təsvir, istər dialoqlar şəirdə forma, struktur gözəlliyi yaratmaqla yanaşı, həm də kiçik oxucuya çevrəsi haqqında, bəhs olunan predmet haqqında fikir, informasiya çatdırmaqlıdır. Şer azyaşlıda dünyanın bədii dərkinə nail olmaqlıdır.

2015-ci ilin uşaq poeziyasından danışmamışdan əvvəl uşaqların olma çatan, onların oxuya bildiyi şerlər haqqında qeydlərimi bildirmək istəyirəm. Müşahidələrim əsasında onu deyə bilərəm ki, istər şəhərin mərkəzində, istərsə də şəhər kənarında həm kitab mağazaları, həm də uşaq kitabxanalarıyla maraqlanarkən 2015-ci ildə nəşr olunmuş bir dənə də olsun uşaq şeri kitabı görmədim. Satış mağazalarından uşaq şerləri üçün şeri kitabı istəyərkən Səməd Vurğunun ötən il təkrar çap olunmuş "Uşaq şerləri" kitabını, yaxud Sabirin "Hophopnəmə"sini (?) təqdim edirlər. Uşaqların il ərzində oxuduqları şeri ancaq dərslikdəki və bir də hansısa əlamətdar günə, bayramlarla bağlı məktəb tədbirlərində iştirak edərsə sosial şəbəkələrdən əldə edib öyrənmə bildiyi şerlərdir. Bu problem - uşaq istədiyini, uğurlu şeri tapıb verə bilmək bütün ailələr üçün, məktəblərdə müəssisələr üçün aktual problem olaraq qalır.

Ötən ilin uşaq şerinin ümumi mənzərəsindən danışmaq istəyində isə "Göyərçin", "Günəş", "Göy qurşağı", "Yemlik", "Şehri dünya" jurnallarından, "Tumuruç" qəzetindən, müxtəlif saytlarda yerləşdirilən nümunələrdən, müəlliflərin özlərindən əldə edə bildiyimiz materiallarla əsaslanmışıq. Sual yaranır bilər ki, sadələnən bu jurnallar, orda çap olunan şerlər uşaqlar üçün kifayət etmirmi? Kifayət etmir, birincisi ona görə ki, bu jurnallar çox az tirajla çap olunur, bu buna görə də az sayda uşaqə çatı bilər. İkincisi, bu dərjələrdə çap olunan şerlərin bir hissəsi 40-50 il bundan əvvəl yazılmış mətnlərdir. (M.Rzaquluzadənin, Ə.Körimin, M.Dil-

bazinin, H.Ziyanın, Mastan Günərin şerləridir). Düzdür, bu müəlliflərin çap olunması, uşaqlara təqdimi vacib və tədqirəlayıqdır. Amma bunlarla yanaşı, bu günkü uşaqların zövqünə, maraq dairəsinə uyğun şeri nümunələri də verilməlidir.

Mövzu ilə bağlı bir həşiyə çıxım: Londonda artıq 10 ilə yaxındır ki, dövlətin xüsusi tapşırığı və nəzarəti ilə "Uşaqlar nə oxuyur" adlı sorğu keçirilir. Bu sorğu həm məktəblərdə təhsil müəssisələrində, həm də məktəblərdə aparılır. Bu sorğunun əsas məqsədi təbii ki, uşaqların sevimli kitabını müəyyənəlməkdir. Bəzən həm də uşaqların psixologiyasında, zövqündə gedən dəyişiklikləri müəmmədə olaraq izləmək və analiz etməkdir. Səndə böyük bir psixoloq və pedaqoq həyati bu nəticələri müzakirə edir. Ötən il keçirilən sorğuda isə gözənilmiş nəticələr üzə çıxıb, son on ildə cüzi dəyişikliklərlə stabil qalan siyahı də ciddi dəyişikliklər baş vermişdir. Uşaqların neçə illərdə sevə-sevə oxuduqları komik, fantastik, əyləncəli əsərlər siyahının aşağı pilləsinə düşmüş, əvəzində isə qorxulu səhnələr yer alan, ruhlardan, hibrid-insanlardan bəhs edən əsərlər oxu reytinginə görə üstünlük qazanmışlar. Psixoloqlar kəskin dəyişən bu nəticələrin səbəblərini öyrənməyə çalışırlar. Bizdə isə nöinki uşaqların dəyişən maraqlarını və zövqlərini müşahidə edən, heç onlara təqdim olunan əsərlərə nəzarət edən mexanizmə də görünmür. Bəzən uşaqlar üçün nəzərdə tutulmuş jurnallarda bədii-estetik, poetik cəhətdən zəif şerlər təqdim olunmaqla yanaşı, ümumiyyətlə, uşaqlara aidiyyəti olmayan şerlər də çap olunur. "Günəş" jurnalının 2015-ci il nömrələrinin uşaqlara təqdim etdiyi şerlərin bir çoxu bizi təəccübləndirdi. Qardaşın Əzizxan, Mustafa Fətəliyev, Sərxan Əhmədov kimi müəlliflərin uşaqlara əldə olmayan, bəzən monasi böyüklik tərəfindən də anlaşılmayan şerləri təqdim olunur.

Mustafa Fətəliyevin "Məktəb bayatıları" adı altında verilən nümunələrə diqqət yetirək:

*Mən müdirəm, tez gətir,
Əyri qatır, düz gətir.
İşdə gəlmiş istəsən,
Hər nə desəm, döz gətir.*

*Mən aşiqəm, yalan yox,
Qayıqma bir qalan yox.
Öydənlərində sınıfda
Öz havamı qalan yox.*

*Əziziyəm, bəd gəlir,
Mən yazıram, o silir.
Nə olsun ki, müəlliməm,
Şagird məndən çox bilir.*

Düzdür, məktəbdə bəzi neqativ halların olması hamımızda məlumdur. Ancaq bu neqativ halların, müəllimlərin məktəblərə bu kontekstdən təqdimi nə dərəcədə doğrudur? Məktəblərdə xoşagəlməz halları əks etdirən bu şerləri müəllimlərin özünə əldə olan orqanlara nəşr edib onların qüsurlarını özlərinə göstərməli olduqları halda şagirdlərə göstərmək yolverilməzdir. Bu şeri oxuyan şagirdə müəlli-

mə hörmət hissi olacaqmı?

Sərxan Əhmədovun "Ədalətsiz seçmələr", "Fəxri formanın oyunu", "Yersiz hürməyə nə var", "Qiyət", "Həkim" kimi şerlərinin bəzələrinin uşaqlara qətiyyəni aidiyyəti yoxdur, bəzələrinə isə ümumiyyətlə, mənə anlaşılmır.

*Gələ bilsən xoşuna,
Mən çıxmışam ömrümün
Baharına, qışına.
İndi də bənd olmuşam
Qar yağışı alqışına.*

*Bəzən yolumu azıb,
Ömrü dəstəni yazıb,
Qəlbimdən dərdi pozub,
Üz tutmuşam qoşuna...*

*Qanana qan demişəm,
Qanmaza qan demişəm
Azərbaycan demişəm
Gəlmək üçün xoşuna.*

Uşaq şeri

Kimin xoşuna gəlmək üçün "Azərbaycan" deyir, niyə "Azərbaycan"ı kiminsə xoşuna gəlmək üçün deyir, anlaşılmır. Belə şerlərin sayı olduqca çoxdur. Demək olar ki, "Günəş" jurnalının hər sayında uğurlu bədii nümunələrlə yanaşı bu tipli, yeri yanlış düşmüş şerlərə rast gəlir.

Ümumiyyətlə, 2015-ci ilin uşaq şeri mənzərəsi haqqında onu deyim ki, biz hansı uşaq şeri ilə görüşüb danışdıqsa (Səvinc Nuruqızı, Rafiq Yusifovlu, Qəşəm Nəcəfli) onlar da "uşaq şeri" azzdır, hətta "yoxdur" - dedilər. Biz isə əldə etdiyimiz nümunələr əsasında onu deyə bilirik ki, şerin nəşri, yayımı o səviyyədədir ki, nöinki uşaqlar, valideynlər, hətta şairlər də digər şair həmkarlarının yaradıcılığında xəbar tuta bilmirlər. Biz uşaq şeri yoxdur - desək, özünü bu işə həsr edənlərin (Zahid Xəlil, Rafiq Yusifovlu, Qəşəm İsayevlin, Səvinc Nuruqzının vəziyyətini heçə endirmiş olarıq. Uşaq şeri var, bütün qüsurlarıyla, çatışmazlıqlarıyla, uğurlarıyla bərabər var, yəni. Amma porakəssikləkdir. Biz uşaq poeziyasının ümumi mənzərəsi haqqında rəy yaratmaq üçün materialları dila-mədlə yığımışıq. müəlliflərin özləriylə görüşüb əldə etmişik. Uşaq şeri bu gün həmidən qayğı istəyir, dəstək istəyir. Həm ədəbiyyatşünaslardan, tənqidçilərdən, həm də nəşr sahəsinə cavabdeh olan şəxslərdən.

İndi isə ayrı-ayrı müəlliflərin ötən il uşaqlara təqdim etdiyi şerlərə nəzarət salaq:

Müəsir uşaqların maraq dünyasını, təfəkkür səviyyəsini nəzərə alan, demək olar ki, əsasən nəsr əsərləri yazan, bu gün-

kü uşaqların sevə-sevə oxuduğu Reyhan Yusifqzının 2015-ci ildə "Tələtin sirri" adlı poeması nəsr olmuşdur. Uşaq illərində, ədəbi yaddaşımızın "səliqsiz Məlik" obrazını xatırladan Tələt dərsləri-nə biganədir. Dərslərinə biganə olduğu üçün kitablarını, dəftərlərini səliqsiz sax-layır. Öndən "inciyan", "küsn" kitabları Tələtə yaxşı dərslərdir. Reyhan xanım bu zaman həm də hər fənnin insana fay-dasından, lazımlılığından söz açır. Ona diəni gözəl bilmək, riyaziyyatı, informati-kanı, həyat biligini, xarici dilləri öyrənmək uşaqlara nə üçün lazımdır, nə dər-cədə lazımdır - kimi suallara cavab verir. Səndə səhni başa düşən Tələt elmə, biliyə, dərslərinə maraq oyanır.

Qəşəm İsayevli uşaqların görüşünə bu il "Ləyləyin intiqamı" kitabı ilə gəlir. Bu kitabda yazıcının həm şerləri, həm də he-kayə və nağılları yer alır. "Vətən", "Vətən - yəni biz", "Bəs nədən" şerləri balacalara Vətən haqqında yazılmış ən yaxşı söz təh-fəsidir. Özümdə müəllifin Vətənə olan sə-mimi sevgi etirafını, Vətən kəlməsinin maraqlı etimologiyasını əks etdirən bu bədii nümunələr balacalarda da Vətən sevgisi aşılanmış olur.

*İki həcadır - "Ana",
İki həcadır - "Ata",*

*İki həcadır - "Vətən",
Bəs nədən,
İkənəli olmur...
İkənəli olmur...
Bəs nədən,
İkiparədir Vətən?!*

Amma şairin kitabda yer almış "Kü-çüklər", "Qarıqulu" kimi şerlərini bədii-estetik cəhətdən uyğun görmürük.

*- Sözümə baxmır, ay baba,
Çəçələ barmıq -
Gah qarğa kimi
Burumda əşalənilir,
Gah soxur özünü qulağıma!
- Bah!
Küçüklərimdi ki, lap;
Gah çəpərimə çırpır özünü,
Gah bostanına,
Gah da bağına!*

Zənnimizcə, balacanın çəçələ barmığı ilə bəbənin küçükləri arasındakı müqayisə uğursuz alınmışdır. Uğursuz müqayisədən əlavə baba ilə nəvənin dialoqu qeyri-estetik bir mənzərə yaratmışdır.

Rafiq Yusifovlu redaktor olduğu "Göyərçin" jurnalının mədək olar ki, hər sayında balacalara maraqlı, rəngarəng mövzularda yazdığı şerlərini təqdim etmişdir. Şairin müxtəlif mövzularda yazdığı bu şerlər maraqlı sonluqları ilə seçilir. R.Yusifovlunun kiçik qəhrəmanları har-zırcavablıqlarıyla, şən, xoruz obrazlarılla fərqlənirlər. "Savadlı siltə", "Kran", "Günəş Xəzərdə çimər", "Saç və saqqal", "İlik qar" şerləri şairin bu il uşaqlara təqdim etdiyi maraqlı bədii nümunələridir. Müəllif "Dəzi payız" şerində maraqlı bədii fəvha yaratmışdır. Payızın sarı xəzəllə-

ri arasında oynayan kirpinin tikanlarına keçmiş sarı yarpaqlar onu gözəl qızılı libas kimi bəzəyir. Bu mənzərəni görənlər ayaq saxlayıb yeriyən "bir topa xəzələ" tamaşa edirlər.

"Bu qar niyə ərimir" şərhində babanın ağarmış saqqalıni çöldüki qara bənəzdən nəvə təəccüblənir ki, niyə gün çıxanda həyətdəki qar əriyir, babanın üzündəki qar isə yox.

"Fatchla söhbət" şərhində vətəndən uzaqda - Amerikada yaşayan nəvə babanı öz yanlarına aparmaq üçün şirin dilin salır. Babanın nağıl həvəskarı olduğunu bilən nəvə "Amerikada hər dəfəşin alında nağıl var, gəl yığ özünü apar" - deyərək bu yolla onu öz yanlarına çağırır.

Sevinc Nuruqızı uşaqların sevsə oxduğu müəlliflərdəndir. Onun uşaq nəşrlərində vaxtaşırı təqdim etdiyi əsərlər oxucuları tərəfindən maraqla qarşılanır. Yola saldığımız ildə bu müəllifin "Qədim Bakıya səyahət" adlı poeması çap olunub. Sevinc Nuruqızı bu əsərdə çox maraqlı üsulan istifadə edir. Kiçik səyahətçini uşaq xalqının üzünə mindirib "nəsilin çiyində ötüb gedən əsrlər" in o tayına aparır. Qoşa qala qapısının qarşısında yerə enən səyahətçi. Məlik adlı bir uşağın köməyi ilə köhnə Bakını səyahət edir. Səyahətçi ilə birgə dörd yeni alovlu qapıdan içəri keçən oxucu maraqlı və zəngin keçmişin seyrinə çıxır. Poemada maraqlı doğuran el adətlərinin, ənənələrin, xalq oyunlarının, nəinki balacaların, hətta bir çox böyüklərin də adını bilmədiyi milli geyimlərimizlə, milli mətbəximizlə tanış olur. Qədim Bakını küçə-küçə, məhəllə-məhəllə gəzən kiçik səyahətçi hər məhəllənin bir adla çağırıldığını və bunun səbəbini öyrənir. Beləliklə, Sevinc Nuruqızının balacaları davət etdiyi səyahət baş tutur. Zənnimizcə, bu əsərin əsasında uşaqlar üçün bir neçə bölümdən ibarət film də çəkmək olar. Adət-ənənələrimizi, köhnə Bakını tanımaq baxımından maraqlı olardı. Yaxşı olardı ki, Sevinc xanım bu səyahətin davamını yazaydı. Səyahətçi bu dəfə qədim Təbrizə, Şəkiyə, Naxçıvana, Qarabağa səyahət edəydi.

Şeirələri gəldikdə isə deyə bilərik ki, müəllif lakonik, axıcı olan bu şeirlərlə uşaqları həm öyrətməyə, həm də ağıllandırmaya nail olur. "Kötük" şərhində heç nəyin faydasız olmadığını, hər bir şeyanın insanlara üçün, ətrafı üçün gərəkli olduğunu və təbiətdə, atərdə hər kəsin, hər şeyanın dəyərini bilməyi, qiymətləndirməyi öyrədir.

*Dincəlməyə kölgəsi yox,
Çiçəyi yox, meyvəsi yox.
Nə qoymaq olur sobaya,
Nə də qonaqlar bəbəy.*

Kötük haqqında bu misraları oxuyan uşaq hələ sona çatmamış özü də kötüyün nəyə yaradığı haqqında düşüncəyə və belkə tapır da, sonda isə şeirdəki balaca qəhrəmanla fikrinin üst-üstə düşdüyünü görür, yox, əgər özü tapmışsa, o həqiqəti bu şeirdən öyrənir ki, kötük insanı ayaqlamaq, kölgələnmək, dincəlmək üçün lazımdır. "İşıqlar" şeri də müəllifin həm işıqları nəvəyə lazım olduğunu, onun in-

sanlara nə dərəcədə gərəkli olduğunu maraqlı üsulla öyrədir.

Sevinc Elsevərin "Ləmanın cəzası", "Balaca avtoş", "Cubbulu Nərimin şəri", "İki yalan", "Pişik bığları" kimi şeirlərinin içində "Quş gətirən ağac" şeri maraqlı mövzuya ilə seçilir. Müəllif öz şeirləri ilə balacalara daha çox təəssürat yaratmağa çalışır. Şərhətdə yazılan bu şeir uşağın gözləri qarşısında maraqlı mənzərə yaratmış olur. Bağdakı digər ağacların bəri nar, alma, heyvədir. Bağda bir ağac da var ki, onun meyvəsi quşlardır, yazı yarpaqlarının arasında, budaqdakı yulalarda gizlənən meyvələr payız gəlincə, yarpaqlar tökülməyə başlayırlar. Bu ağac o biri ağaclarla daha xoşbəxtdir, onun meyvələri quşlardır. "Pişiyin bığları" şərhində isə müəllif dölə uşaqlara pişiyin bığlarını kəsərsə, onları nədən məhrum etdiklərini öyrədir. Sevinc xanım bununla həm uşaqlara pişiyin bığlarının funksiyasını öyrədir, həm də onları gördükləri işin nəticəsini düşünməyi tələp edir. Müəllifin maraqlı şeirlərindən biri də "Kırilla latini qarışdıranda"dır.

*Hər gün qutab alı
məktəbdən Nunu
yarım yemir,
evə gətirir vərəq arasında
vərəq aqıb
baxır anası
kırıl əlifbasıyla olan
hansı kitabdan, düşünüb tapır
hansı fəndi,
neçənci sinif,
hansı bölmə,
hansı fəsil
neçə almışdı həmin dərindən,
müəlliminin adı nəydi?
Nunu yarımçıq qutabları
daşıyır qəsdən
anasının xatirələrini öyrənir.*

Ağıllı Nunu heç anasının ağılna gəlməyən səbəbdən qutablarını yarımçıq yeyib yarısını evə gətirir. Bu şeirdə müasir uşaqların gözəiciliyi, düşüncə savıyyəsi və "coxbilməliyi" göstərilir. İnanırıq ki, uşaqlar üçün şeirlə yanaşı, maraqlı hekayələr və roman yazan Sevinc xanım bundan sonra da balacalar üçün maraqlı təhəllül verəcək.

Manera az, sayının "Deməyin uşaq yazarı yoxdur" layihəsinin də gördüyü iş olduqca təqdirəlayiqdir. Layihənin uşaqlara təqdim etdiyi bədii nümunələr yüksək estetik zövqlə seçilmiş, uğurlu nəsr və poeziya örnəkləridir.

Mehrəli Quliyevin "Sona və nəbəsi", "Bahar gəlir", "Qartal ocağı iddiası", Ələmdar Quluzadənin "Çiyələyi çiç yedim", "Atam saatı bilmir", Vəqif Bəhmənlinin "Gecə", "Kim nədən qorxur", "Baba", Zəhid Xəlilinin "Uzun yol" şeirləri layihə çərçivəsində saytda yayımlanan yaxşı poeziya nümunələridir. Ayrı-ayrı müəlliflərin müxtəlif illərdə yazdığı bu əsərlər bizə uşaq ədəbiyyatı var, yəni deməyə əsas verir. Amma yəqin ki, uşaq ədəbiyyatı ədəbi təqdimatı, yəqin ki, insanların qayğısını həmişə üzərində hiss etməlidir.

Aləmzər ƏLİZADƏ

Bacımın balını

Bir üzü
Qırmızı,
Bir üzü
Narınca.
Balaca
Bacımın
Balaca
Balıncı,
Girdədir.
Görərsən,
Həmişə
Yerdədir.
O buna,
Bu ona
Atacaq
Balıncı.
Tullayın
Məstana,
Üstündə
Yatacaq
Balıncın.

Sarmaşık

Sarmaşır
Ağaca
Sarmaşır.
Dırmaşır
Ağaca
Sarmaşır.
Uzanır
Hər yərə
Sarmaşır.
İncədir,
Zərifdir
Ləçəyi.
Rəngbəreng
Şeypurdur
Çiçəyi.
Başını
Şeypura
Salacaq
Arlar.
Vizhavız
Şeypuru
Çalacaq
Arlar.

Baclar

Çıqıddı, Çuqudu bacılar.
Bacların taci var.
Tacları çiçək - çiçək.
Çiçəkləri göyəçək.
Uçub - uçub arılar,
Uçub - uçub böcəklər,
Qızları tapacaqlar,
Tacları öpəcəklər.

Gülləri solar

Balıncı güllü bacım,
Şişişirin dilini bacım.
Gördük başını qoyub,
Yatır döşəyin üstə.
O, balıncın inciməz,
Küsməz heç nəyin üstə.
Balıncı atmaz bacım,
Balıncı yatmaz bacım.
Dedik : - Balıncın hanı?
Qız qaldırdı yorğanı:
-Soyuq dəyməsin deyə,
İsti yərə qoymuşam,
Yorğanın altında yatın,
Qoy balıncım bu axşam.
Özü üşüyüb, qorxub,
Balıncı soyuq dəyər.
Üstündəki gülləri
Solar, başını əyər.

Yelləncək

İki-iki oturub,
Yellənirdi uşaqlar.
Kəmal kənardə durub,
Qucağında heyva, nar.
Növbəsi gələn zaman,
Yelləncəkdə oturdu.
Çox ağır olduğundan,
Yoldaşı göydə durdu.
Süsən dedi: - Kəmal, sən,
Heyvanı, nari bölən.
Bizimlə yeyə- yeyə,
Sən də qalxarsan göyə!

Soyuq gəlməz

Şərcələrin yuvasının,
Qapısı yox, bacası yox.
Börk qar yağır,
Hava soyuq...
Bir az keçmədi qapı,
Düzəldi qardan.
Daha soyuq içəri.
Dolacaq hardan?

Üz-üzə

Köynəyimlə şalvarım -
Hər ikisi taptaza.
Hərəsində bir pişik,
Dayanıblar üz-üzə.
Bu pişikli köynəyim,
Hani bəs bunun dostu?
Bax, bu divanın altı,
Bu çarpayının üstü.
Axtarıram, gəzirəm,
Bayaqdan ev- çiyi.
Miyoldasın, çağırırsın,
Bu pişik, o pişiyi!

Zəncirotu

Bağda zənciroturnun
Çiçəkləri göyəçək.
Bəzisinin başında,
Ağ tük papaq varıydı.
Birdən sərin meh əsdi,
Papaqlar göydə gəzdi.

Qol, qol

Bapbalaca
Meydanca var.
Oynayırlar
Bapbalaca
Futbolçular.
Birdən - bira,
Meydançaya
Düşdü pişik.
Nə döndü, nə
Qaçdı pişik.
Uşaqlar bork
Çiğrişdilər,
Bağrışdılar...
Çaşıdı pişik.
Axır bir yol,
Seçdi pişik.
Düz qapıdan,
Keçdi pişik!
Qol! Qol!
Qol, qol!
Sağ ol!
Sağ ol!

Popunun topu

Dostumun
Bir adı
Paşadı,
Bir adı
Popudu.
Qırmızı
Xallı top,
Popunun
Topudu.
Çağırıdım
Popunu,
Gətirsin
Oynadaq
Topunu.
Top yoxdu,
İtibdi.
Məstən da
Harasa
Gedibdi.
-Top hanı?
-Top hanı?
-Axtaraq
Məstani.
Harasa
Girib o,
Özünü
Harasa
Verib o.
Bax indi
Gör necə,
Xalvatca
Oynadı
Popunun
Topunu.

Xalxala girdi

Xallı qoyunun
Xallı balası
Hardadı, harda?
-A xala, xala,
Xallı qoyunun
Xallı balası
Girdi xalxala.